

ydelsers fortsatte hensigtsmæssighed og muligheden for at samle de bevillinger, som hører under kunstfondlovgivningen og de som gives over finansloven som hædersgaver og statsydelse i én pulje, således at fordelingen af bevillinger mellem de forskellige støtteformer gøres yderligere fleksibel. Der henvises til folketingsudvalgets betænkning af 4. juni 1969.

Baggrunden for ønsket om iværksættelse af disse overvejelser var antagelig den kritik, som disse ydelser med mellemrum har været genstand for – en kritik, der hovedsageligt har drejet sig om ydelsernes livsvarighed og det forhold, at de i visse tilfælde er blevet ydet kunstnere med betydelige indtægter.

Siden 1974 har der ikke været foretaget indstilling til finansudvalget om tildeling af livsvarige ydelser, idet man har afventet resultaterne af Wechselmann-udvalgets arbejde. Med tilslutning fra folketingets finansudvalg er besparede beløb som følge af, at ydelserne har stået ledige, blevet overført til Statens Kunstfond til uddeling som arbejdslegater til kunstnere i en mere moden alder.

Antallet af livsvarige hædersgaver er i dag 22, hvoraf 11 er ledige. Størrelsen af den enkelte hædersgave er fastsat til 12.000 kr. årligt plus procenttillæg, svarende til 68.028 kr. pr. 1. april 1977.

Antallet af statsydelse er fastsat til 119, hvoraf 13 er ledige. Ydelsen udgør 4.000 kr. årligt plus procenttillæg, svarende til 23.685 kr. årligt pr. 1. april 1977.

I det materiale, der foreligger dels fra Wechselmann-udvalget, dels fra kunstnerorganisationerne om disse ydelser, er der enighed om, at man bør bevare de livsvarige ydelser på finansloven. Fra forskellig side er der dog fremsat forslag om ændringer i ordningerne. Om disse forslags nærmere indhold henvises til ministerens redegørelse til folketinget, F.T. 1976–77, sp. 1537 ff. Sammenfattede kan man sige, at de foreliggende forslag til ændringer i den bestående ordning i hovedsagen går ud på, at hædersgaverne skal bortfalde, og det frigjorte beløb anvendes til statsydelse. Endvidere at statsydelse på en eller anden måde skal reguleres under hensyntagen til kunstnernes økonomiske forhold.

Ministeriet har overvejet de forskellige forslag, herunder også muligheden for at ophæve begrebet livsvarig ydelse og omdanne disse ydelser til flerårige arbejdsstipendier til samme kreds af kunstnere, som nu kan få hædersgave eller statsydelse. Med en sådan ordning ville man skabe en parallel til den ordning, man har med arbejdslegater til yngre kunstnere. Ordningen vil imidler-

tid ikke give kunstneren tilstrækkelig tryghed til, at han vil kunne tilrettelægge sit arbejde over en længere periode. Det forekommer heller ikke rimeligt, at samfundet støtter kunstneren i hans mest frugtbare arbejdsperiode og derefter slår hånden af ham og henviser ham til i en høj alder at søge nyt arbejde og nyt levebrød.

I Danmark kan kun ganske få kunstnere leve af deres kunstneriske produktion. Det er et arbejde og en profession at være kunstner, men det er en kendsgerning, at det ikke er et erhverv, som sikrer sin udøver en rimelig indkomst. Med de livsvarige ydelser har man derfor ønsket at give kunstneren sikkerhed for en vis varig indtægt og skabe et grundlag, hvorpå han kan opbygge en stabil indtægt.

De livsvarige ydelser må ses som en fortjent og rimelig betaling for samfundets anvendelse af kunstneren og de af ham skabte samfundsværdier. Samfundet skylder ham en grundløn for den skabende indsats, som måske ikke i dag kan vurderes økonomisk eller samfundsmæssigt, men som vil være en del af den kulturarv, som kommende generationer skal leve videre på.

Den sikkerhed, der ligger i, at ydelsen er livsvarig, har også gang på gang været fremhævet af kunstnerne som noget meget betydningsfuldt.

Erfaringerne viser i øvrigt, at tildeling af livsvarig ydelse har givet stødet til, at en skabende kunstner har opgivet en fast stilling for helt at kunne hellige sig sin kunst, har givet livsmod og tryghed, der har betydet fornyet skaben samt givet en række kunstnere en bedre og mere betrygget tilværelse.

På dette grundlag mener man, at det er rigtigt, at man fortsat bør have en eller anden form for livsvarig kunstnerstøtte til landets betydeligste kunstnere.

Den nuværende ordning med opdeling i hædersgaver og statsydelse giver mulighed for at tildele samfundets særlige anerkendelse i form af hædersgaver til kunstnere, der har præsteret noget ekstraordinært. Ordningen, hvor ydelserne udbetales uden hensyntagen til kunstnernes indtægter, er enkel at administrere. Man undgår at skulle kontrollere kunstnernes indtægter, hvilket vil være nødvendigt ved enhver form for indtægtsreguleret ydelse.

Imidlertid har man ment at måtte tage til efterretning den kritik, der har været af, at disse ydelser i visse tilfælde er blevet ydet kunstnere med betydelige indtægter, således at man vil forsøge gennemført en nyordning, der i et vist omfang tager hensyn til kunstnerens indtægt ved ydelsens